

«Гіркий полин твоєї долі, Україно...»

Земля – єдина відома нам планета у Всесвіті, де можливе життя людини. Однак у результаті нерозумної господарської діяльності Земля стає все менш придатною для цього. Людство ще не навчилося жити у злагоді з природою. Відкриття вчених, незважаючи на їх велике значення, часто потрапляють до безвідповідальних рук, завдають непоправної шкоди навколишньому середовищу. Вирішальні значення для енергозабезпечення людства мало відкриття й освоєння енергії атомних ядер.

Перший ядерний реактор, в якому здійснюється керована ланцюгова реакція поділу урану та плутонію, був створений у США в 1942 р. під керівництвом Е.Фермі, перший ядерний реактор у Європі був збудований у СРСР у 1946 р. На його базі в місті Обнінську Калузької області в 1954 р. вступила в дію перша у світі атомна електростанція.

Далі, як гриби після дощу, в Україні зводяться: Хмельницька, Запорізька, Кримська, Чорнобильська, Рівненська та інші електростанції. Всюди використовується енергія ядра. Та, на жаль, одна з найбільших аварій на технічному об'єкті, що сталась у ХХ ст., – вибух реактора на четвертому енергоблоці ЧАЕС 26 квітня 1986 р., переконала в надзвичайній небезпеці „мирного атому”.

Минуло вже 30 років, а чорний день в історії нашої Батьківщини – день Чорнобильської трагедії продовжує хвилювати людей: тих, кого він зачепив своїм недобрим крилом, і тих, хто пізніше народився далеко від покривленої землі. Цей день ні для кого не минув безслідно.

Нині загроза смерті планети Земля від екологічної катастрофи більш реальна, ніж загибель від ядерної війни. Чорнобильська трагедія – це жорстоке попередження людству про те, що час розкидати каміння вже минув і настав час його збирати.

Той квітень не забудеться ніколи

26 квітня 1986 року о 1:23 за київським часом стався вибух, який зруйнував реактор Чорнобильської АЕС і сумарна радіація склала 50 мільйонів кюрі, що в 30-40 разів більше, ніж при вибуху бомби в Хіросімі в 1945 році. Ситуація погіршувалася ще й тим, що в зруйнованому реакторі продовжувалися неконтрольовані ядерні і хімічні реакції, внаслідок яких відбувалося виверження продуктів горіння радіоактивних елементів і зараження ними великих територій. Уряд СРСР змушений був повідомити про Чорнобильську трагедію лише наступного дня, після того як у Швеції за рівнем радіації визначили, що в Україні мала місце аварія...

Белан В. Ю. Чорнобильська катастрофа – як це було і що ми маємо сьогодні [Текст] / В. Ю. Белан // Екологічний вісник. – 2011. – № 6. – С. 24-26.

Важка ноша Чорнобиля [Текст] // Надзвичайна ситуація. – 2010. – № 4. – С. 12-17.

Васильчук, С. „На Чорнобильській станції будь-коли може статися аварія...” : [аварія була запрограмована низкою недоліків, допущених ще під час будівництва АЕС] [Текст] / С. Васильчук // Військо України. – 2016. – № 3. – С. 42-45.

Дубов В. Страхотлива, техногенна... [Текст] / В. Дубов // Наука і суспільство. – 2009. – № 3-4. – С. 28-31.

Зяцьєв С. На Чорнобильській станції будь-коли могла статися аварія / С. Зяцьєв // Демократична Україна. – 2016. – 1 квіт. – С. 3.

Корніюк В. Гортаючи "Чорнобильський щоденник" : [хроніка трагедії] [Текст] / В. Корніюк // Віче. – 2013. – № 7. – С. 19-23.

Петрушенко М. Давній вибух і досі тримає в напрузі [Текст] / М. Петрушенко // Урядовий кур'єр. – 2011. – 4 берез. – С. 8-9; Народна армія. – 2011. – 8 квіт. – 9-14. – (Спецвипуск № 4 "Світогляд").

Проскура М. Незасвоєні уроки Чорнобиля [Текст] / М. Проскура // Віче. – 2014. – № 7. – С. 50-51.

Рой Ю. Хто і як сотворив аварію світового масштабу [Текст] / Ю. Рой // Надзвичайна ситуація. – 2011. – № 12. – С. 11-13.

Додаткова інформація – на сайтах:

Проект Постанови про Рекомендації парламентських слухань на тему: "30 років після Чорнобиля: уроки та перспективи" [Електронний ресурс] // Пост Чорнобиль : [сайт]. – Режим доступу <http://www.postchernobyl.kiev.ua> (дата звернення: 12.04.2016). – Назва з екрана. Питання атомної енергетики та заходи до 30-х роковин Чорнобильської катастрофи.

Чорнобильська катастрофа [Електронний ресурс] // Цей день в історії: [сайт]. – Режим доступу : <http://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/m/tm.pl?Month=04&Day=26> (дата звернення: 14.04.2016). – Назва з екрана. Причини та трагічні наслідки катастрофи на ЧАЕС.

Ліквідатори на службі в народі

Час дедалі більше віддаляє нас від тієї вікопомної події, коли ядерне пекло Чорнобиля розділило життя на „до” і „після”. Стираються в пам’яті окремі деталі й епізоди втихомирення ядерного монстра, відходять у вічність здебільшого забуті державою і владою чорнобильці-ліквідатори, котрі рятували Землю від техногенної катастрофи...

Кожного року, коли наближаються чергові роковини аварії на ЧАЕС, ми віддаємо данину пошани рядовим ліквідаторам і керівникам різних рівнів, завдяки мужності і самовідданості яких вдалося приборкати атом, що вийшов з-під контролю.

Васильєв С. Солдати й офіцери зробили неможливе... [Текст] / С. Васильєв // Військо України. – 2014. – № 4. – С. 60-63.

Горбулін В. Армія на службі в народі : [про участь військовослужбовців у ліквідації аварії на ЧАЕС] [Текст] / В. Горбулін // Світогляд. – 2011. – № 2. – С. 58-65.

Діденко В. А потім заново вчилися дихати : [про В.П.Кравченка з Диканського району, який працював в зоні Чорнобильської аварії] [Текст] / В. Діденко // Зоря Полтавщини. – 2012. – 25 квіт. – С. 4.

Діденко, В. І вдень, і в ніч, і в умовах радіації : [спогади зв’язківця, ліквідатора аварії на ЧАЕС] [Текст] / В. Діденко // Надзвичайна ситуація. – 2011. – № 12. – С. 14-15.

Дмитро Бондаренко: "Після аварії на ЧАЕС кожна хвилина була на вагу людського життя. Тому й всі проблеми ми намагалися вирішувати якнайшвидше" [Текст] // Військо України. – 2009. – № 4. – С. 26-31.

Долгих, М. 17 миттєвостей чорнобильської весни : [маловідомі факти про найбільшу аварію ХХ ст.] / М. Долгих // Військо України. – 2011. – № 4. – С. 36-41.

Дубов В. Будні Чорнобиля : [спогади учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС] [Текст] / В. Дубов // Наука і суспільство. – 2011. – № 3-4. – С. 9-20.

Дубов В. Уроки ліквідації чорнобильської катастрофи: погляд очевидця : [Борис Євдокимович Щербина, один з тих, хто управляв ліквідацією аварії] [Текст] / В. Дубов // Наука і суспільство. – 2013. – № 3-4. – С. 32-36.

Думка-Кондратьєва Ю. Юність, обпалена радіацією : [про В. Нетребка та І. Якушева] [Текст] / Ю. Думка-Кондратьєва // Зоря Полтавщини. – 2013. – 13 груд. – С. 3.

Зятьєв С. Заради життя інших : [ризикували власним життям військові медики під час ліквідації наслідків катастрофи] [Текст] / С. Зятьєв // Демократична Україна. – 2011. – 28 жовт. – С. 15.

Корнева В. "Мертве місто " живої пам'яті : [про чорнобильця-ліквідатора полтавця І. В. Якушева] [Текст] / В. Корнева // Зоря Полтавщини. – 2011. – 22 квіт. – С. 4.

Корнева В. Річниці минають, проблеми залишаються : [розмова з головою полтавського обласного громадського об'єднання "Союз Чорнобиль" ліквідатором В. П. Шкурпелою] / В. Корнева [Текст] // Зоря Полтавщини. – 2011. – 22 квіт. – С. 5.

Кучер Н. До Дня ліквідатора: чорнобильці розповіли про 3 місяці життя біля АЕС : [І. Якушев та В. Нетребко] [Текст] / Н. Кучер // Коло. – 2014. – 11 груд. – С. 5.

Лещенко С. "Якби не ця робота, не протрималися б..." Запевняють друзі-чорнобильці й через 27 років : [І. Якушев та В. Нетребко] [Текст] / С. Лещенко // Полтавський вісник. – 2013. – 26 квіт. – С. 5.

Михайличенко В. Цих днів неможливо забути : [спогади ліквідатора Чорнобильської аварії] [Текст] / В. Михайличенко // Вечірня Полтава. – 2013. – 24 квіт. – С. 2.

Моргун М. Полтавські "Антошки" в Чорнобилі : [робота Полтавського авіазагону по ліквідації наслідків аварії методом дезактивації берегів річок Уж і Прип'ять] [Текст] / М. Моргун // Полтавський вісник. – 2012. – 27 січ. – С. 23.

Скобельський В. "Там, у зоні відчуження, одразу ставало зрозумілим, хто є хто..." : [розмова з ліквідатором-чорнобильцем М. І. Міщуком] [Текст] / В. Скобельський // Полтавський вісник. – 2014. – 12 груд. – С. 3.

Тригуб, О. „Гусарська рулетка” Петра Гусара : [35 діб спецвідрядження до Чорнобиля військового льотчика, який опускав свій вертольот над реактором, поки хіміки виконували заміри повітря й твердих уламків] [Текст] / О. Тригуб // Військо України. – 2011. – № 4. – С. 34-35.

Ярошенко Г. "Чорнобильці" Іван Якушев та Василь Нетребко: "Образливо, що про нас потроху починають забувати" [Текст] / Г. Ярошенко // Вечірня Полтава. – 2014. – 23 квіт. – С. 2.

Додаткова інформація – на сайтах:

Зупинити геноцид чорнобильців [Електронний ресурс] // Ехо Чернобыля : [блог]. – Текст. дані. [Б. м. : б. в.]. – Режим доступу : <http://echochernobylua.blogspot.com> (дата звернення: 13.04.2016). – Назва з екрана. Питання соціального захисту ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС.

Фронт, де всі працювали в режимі воєнного часу [Електронний ресурс] // Чорнобильський Прес-Експрес : [блог]. – Текст. дані. [Б. м. : б. в.]. – Режим доступу : <http://chernobylpres.blogspot.com> (дата звернення: 13.04.2016). – Назва з екрана. Спогади ліквідаторів.

Невирішені проблеми „чорнобильської” зони

Аварія на ЧАЕС приголомшила всю державу. Опустіли хати, в яких залишилися речі, наче всі кудись вийшли і ось-ось повернуться. Та вже не повернуться – занадто високий рівень радіації. Кожне село чекало своєї долі: деякі (де менша радіація) сплять, а інші – захоронять, і через кілька років їх можна буде знайти лише на карті чи впізнати за садками, що квітнуть на пустому місці...

Роки, що пройшли після аварії, засвідчили, що її наслідки ще далеко не подолані і забувати про неї рано. Оскільки до сіл, розташованих у зоні відчуження, люди, як правило, не повернулися. Під загрозою зникнення опинилося величезне культурне і духовне надбання Полісся. Не вирішено проблему утилізації радіоактивних відходів, що накопичилися в Зоні та в цілому в Україні. Екологічний стан багатьох регіонів країни вкрай незадовільний. Болючою проблемою є невиконання державою своїх зобов'язань щодо соціальної підтримки різних категорій учасників боротьби з радіацією та постраждалих від неї.

Гальченко Я. Проблеми, породжені Чорнобильською трагедією, не зникають, а трансформуються... [Текст] / Я. Гальченко // Голос України. – 2009. – 25 квіт. – С. 1, 8-9.

Глазко В. Облучение и гены [Текст] / В. Глазко // Открытия и гипотезы. – 2016. – № 3. – С. 12-16.

Гуцуляк, М. Чорнобиль: кому – трагедія, а кому ... – бізнес, або Чому одна з найтрагічніших сторінок в історії України деякими ділками з туристичних агентств подається... як розвага [Текст] // Військо України. – 2008. – № 4. – С. 31.

Зятьєв С. Дозиметри зашкалювали, а люди витримували... [Текст] / С. Зятьєв // Народна армія. – 2010. – 24 квіт. – С. 5.

Качан Л. Аварія Чорнобильської АЕС і стан навколишнього середовища [Текст] / Л. Качан // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2010. – № 13 (квіт.). – С. 8-12.

Княжанський В. Відлуння Чорнобиля : постійний стрес і тривога за життя дітей досі визначають стиль життя переселенців [Текст] / В. Княжанський // День. – 2010. – 27 квіт. – С. 1, 6.

Лавров Ю. Відлуння Чорнобиля [Текст] / Ю. Лавров // Військо України. – 2013. – № 4. – С. 50-53.

Преображенська Н. Жорстока підлість Чорнобильщини [Текст] / Н. Преображенська // Літературна Україна. – 2009. – 23 квіт. – С. 1, 3.

Радіаційна ситуація в Україні у 2005–2009 роках : [радіаційне забруднення втратило гостроту перших післяаварійних років і на більшій території України досягло доаварійних рівнів] [Текст] // Надзвичайна ситуація. – 2010. – № 4. – С. 24-27.

Родзінський, В. Екологічні проблеми ядерної енергетики України. Пам'яті Чорнобиля [Текст] / В. Родзінський // Все для вчителя. – 2012. – № 5-6. – С. 32-34.

Руденко, М. Сучасний стан об'єкта „Укриття” : [всередині об'єкта залишилось близько 95% палива, яке було в реакторі на момент аварії] [Текст] / М. Руденко // Надзвичайна ситуація. – 2010. – № 4. – С. 28-30.

Шершун М. Чорнобиль у третьому вимірі: до 22-ої річниці Чорнобильської катастрофи / М. Шершун // Голос України. – 2008. – 15 квіт. – С. 3.

Яковлева Т. О. Проблеми розвитку ядерної енергетики в Україні. Чорнобильська катастрофа та ліквідація її наслідків / Т. О. Яковлева // Все для Вчителя. – 2009. – № 13-14. – С. 95-99.

Додаткова інформація – на сайтах:

30 років після Чорнобиля уроки та перспективи [Електронний ресурс] // Пост Чорнобиль : [сайт]. – Текст. дані. [Б. м. : б. в.]. – Режим доступу : <http://www.postchernobyl.kiev.ua>, <http://www.kidrights.kherson.ua/html/humanrights.html> (дата звернення: 12.04.2016). – Назва з екрана.

Яке майбутнє у дітей Чорнобиля? [Електронний ресурс] // УАПерший: [сайт]. – Текст. дані. [Б. м. : б. в.]. – Режим доступу : <http://1tv.com.ua/news/channel/77543> (дата звернення 13.04.2016). – Назва з екрана.

Чорнобильська проблема в міжнародному вимірі

У ці дні Україна підбиває підсумки зробленого і не зробленого за 30 років у подоланні катастрофічних наслідків після аварії на ЧАЕС. На думку експертів ООН, у нас багато залишилося такого, що можна було б зробити, але країна так і не створила державних програм на подолання наслідків.

Численні наукові експедиції ще не дали остаточної відповіді, на скільки поколінь розповсюдиться відлуння катастрофи. Але ясно одне: людство вражене Чорнобильською трагедією надовго.

Чорнобильська катастрофа фактично нездоланна, оскільки головним її наслідком є радіація, незрима та невідчутна, здатна діяти протягом тисяч років на величезних територіях. Саме тому тема Чорнобильської трагедії близька не лише українцям, але й людям усього світу.

Цей день завжди об'єднуватиме покоління та народи одним спогадом, однією печаллю, однією надією.

Аксьонова А. Японська і чорнобильська зони відчуження: аналогії та особливості / А. Аксьонова // Надзвичайна ситуація. – 2012. – № 5. – С. 26-29.

Белан, В. Чорнобильська катастрофа – як це було і що ми маємо сьогодні : [роздуми молодого вченого] [Текст] / В. Белан // Екологічний вісник. – 2011. – № 6. – С. 24-26.

Будівництво нового безпечного конфайменту відбувається згідно з планом [Текст] // Надзвичайна ситуація. – 2011. – № 12. – С. 20.

Катастрофи на АЕС та атомна енергетика в XXI столітті : [узагальнення досвіду ліквідації аварій на ЧАЕС та АЕС „Фукусіма”] [Текст] // Світогляд. – 2014. – № 2. – С. 28-36.

Кошель, І. Пекельний рай: 25 років після трагедії : [життя 30-кілометрової зони відчуження] [Текст] / І. Кошель // Військо України. – 2011. – № 4. – С. 40-41.

Лавров, Ю. Відлуння Чорнобиля : [висновки щодо майбутнього ЧАЕС] [Текст] / Ю. Лавров // Військо України. – 2013. – № 4. – С. 50-53.

Манжук І. Міжнародне співробітництво України з проблем ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи : [спроба визначення причини зриву вчасної реалізації міжнародних проектів] [Текст] / І. Манжук // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 3. – С. 280-283.

Мешкова, І. Аварія на ЧАЕС. Минуле і сьогодення : [подальша доля АЕС, міжнародні дослідження наслідків аварії] [Текст] / І. Мешкова // Географія. – 2012. – № 7. – С. 13-17.

Проскура, М. Незасвоєні уроки Чорнобиля : [пропозиції щодо національної енергетичної безпеки заступника голови Державного агентства України з управління зоною відчуження] [Текст] / М. Проскура // Віче. – 2014. – № 7. – С. 50-51.

Тупчій, М. Заради майбутніх поколінь : [„саркофаг” (об’єкт „Укриття”) над четвертим енергоблоком ЧАЕС] [Текст] / М. Тупчій // Надзвичайна ситуація. – 2011. – № 12. – С. 10.

Чорнобильська проблема в міжнародному вимірі [Текст] // Віче. – 2011. – № 7. – С. 31-48.

Ярошенко, В. Діагностика – передумова лікування : [прогнозування зміни стану й поведінки зруйнованого реактора за допомогою сучасних приладів і методик] [Текст] / В. Ярошенко // Надзвичайна ситуація. – 2011. – № 12. – С. 22-23.

Додаткова інформація – на сайтах:

Майбутнє Чорнобиля: заповідник, промисловість і ядерний могильник [Електронний ресурс] // Радіо Свобода [сайт]. – Текст. дані. [Б. м. : б. в.]. – Режим доступу : <http://www.radiosvoboda.mobi/a/25785054.html> (дата звернення 13.04.2016) . – Назва з екрана.

Міжнародна екуменічна конференція "Екологічний та антропологічний вимір Чорнобильської аварії"[Електронний ресурс] // Пост Чорнобиль : [сайт]. – Текст. дані. [Б. м. : б. в.]. – Режим доступу : <http://www.postchernobyl.kiev.ua>, <http://www.kidrights.kherson.ua/html/humanrights.html> (дата звернення : 12.04.2016). – Назва з екрана.

На Чернобыльской АЭС проводится для молодых журналистов семинар «В кадре ядерный объект» [Електронний ресурс] // Газета „Пост Чорнобиль”: [сайт]. – Режим доступу <http://www.postchernobyl.kiev.ua> (дата звернення: 12.04.2016). – Назва з екрана.

